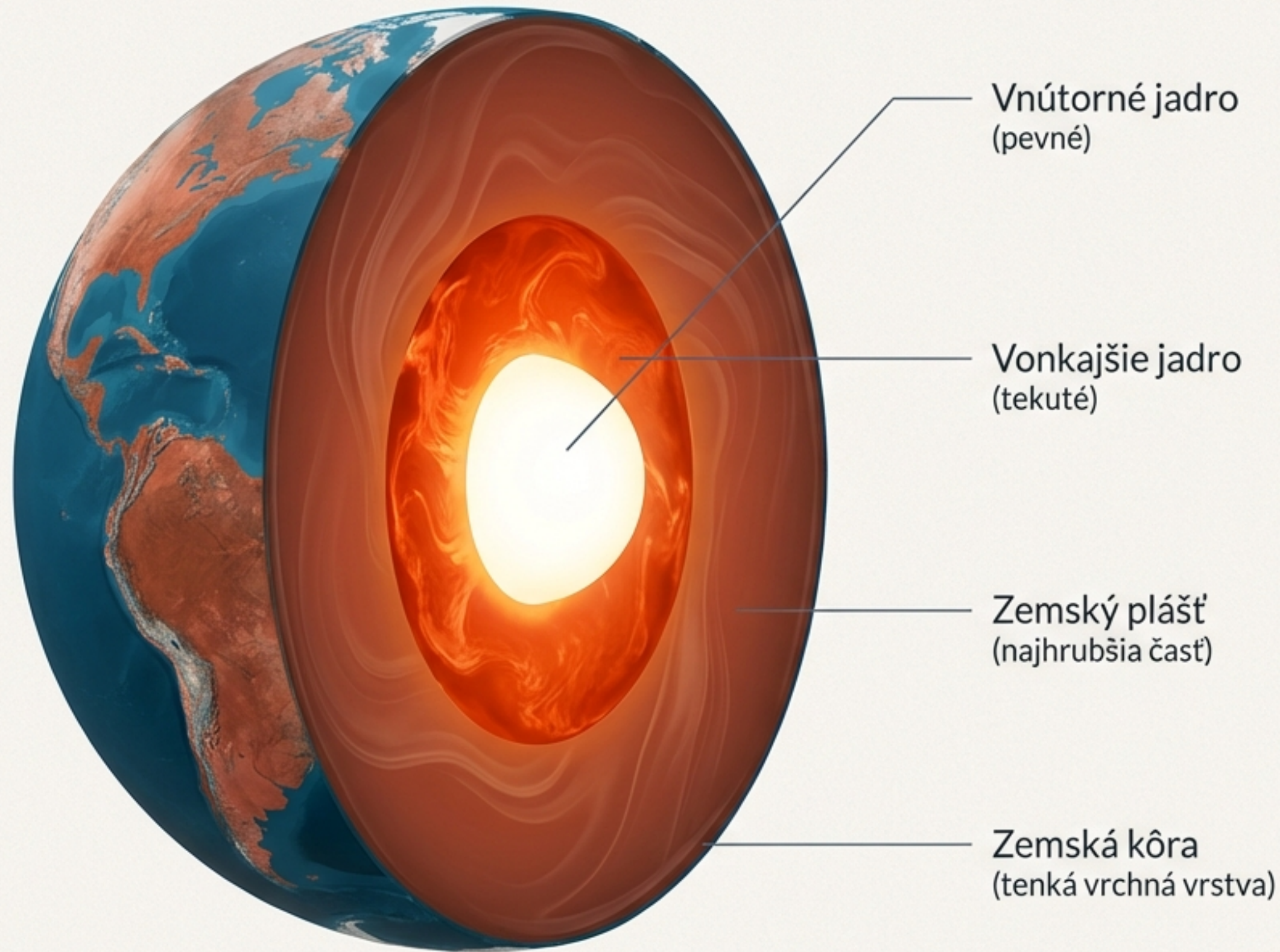

Nekľudná Zem

Príbeh o sile, ktorá formuje náš svet zvnútra.

Motor našej planéty.

Smerom do stredu Zeme rastie:

Teplota (až 4 000 °C na hranici jadra)

Tlak

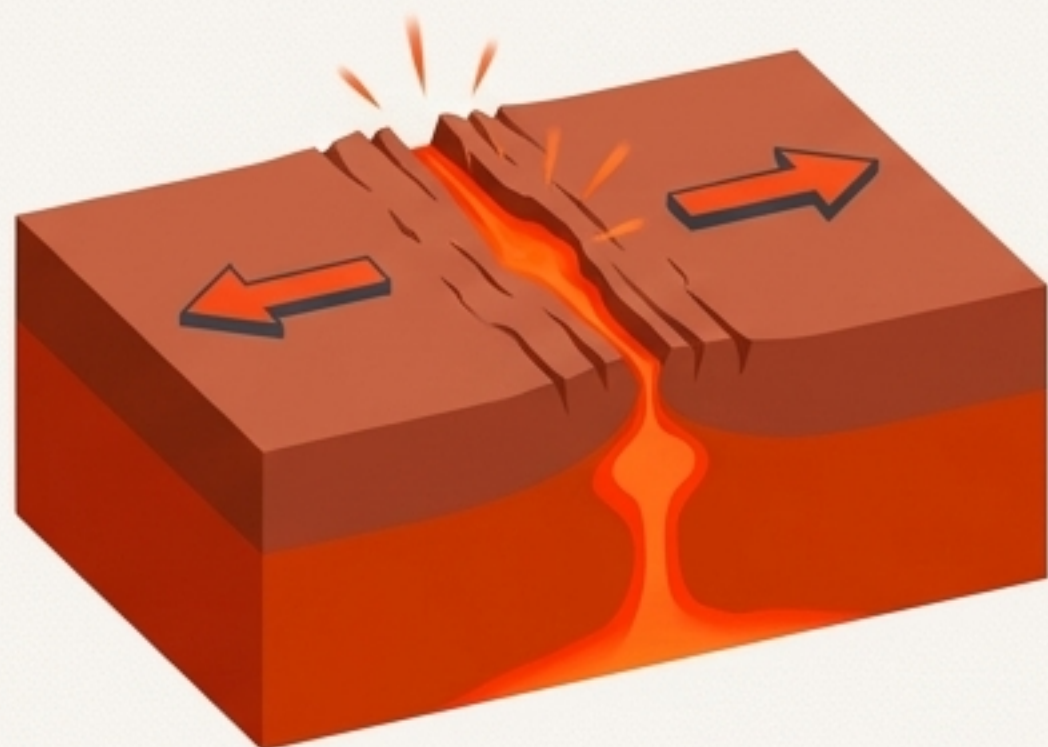
Hustota

Prasknutá škrupina

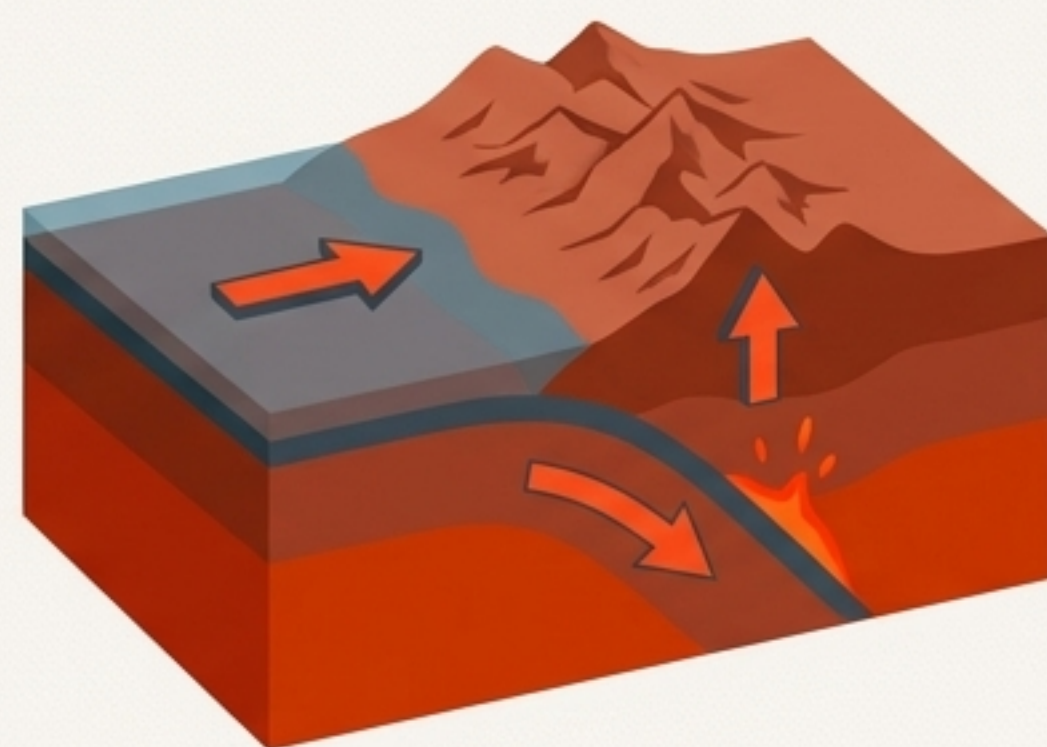

Zemská kôra je rozlámaná na ***litosférické dosky***. Tieto dosky sa pomaly, ale neustále pohybujú – len niekoľko centimetrov za rok.

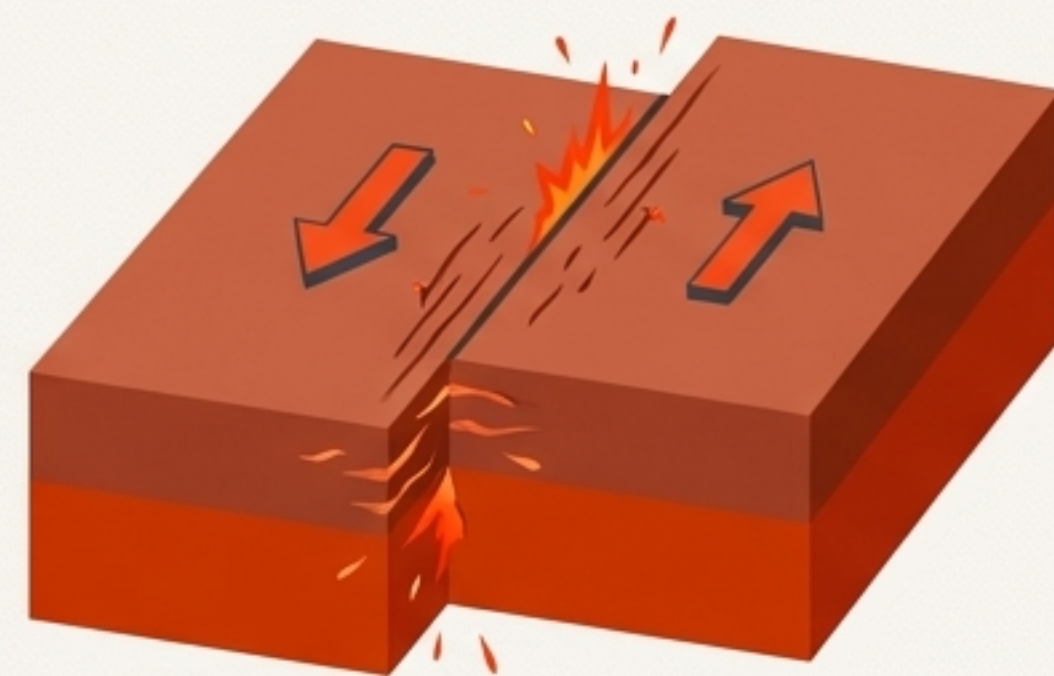
Tri spôsoby pohybu

Vzd'alovanie: Dve dosky sa od seba vzd'alujú. Magma stúpa a tvorí *rift*.
Príklad: Stred Atlantického oceánu.

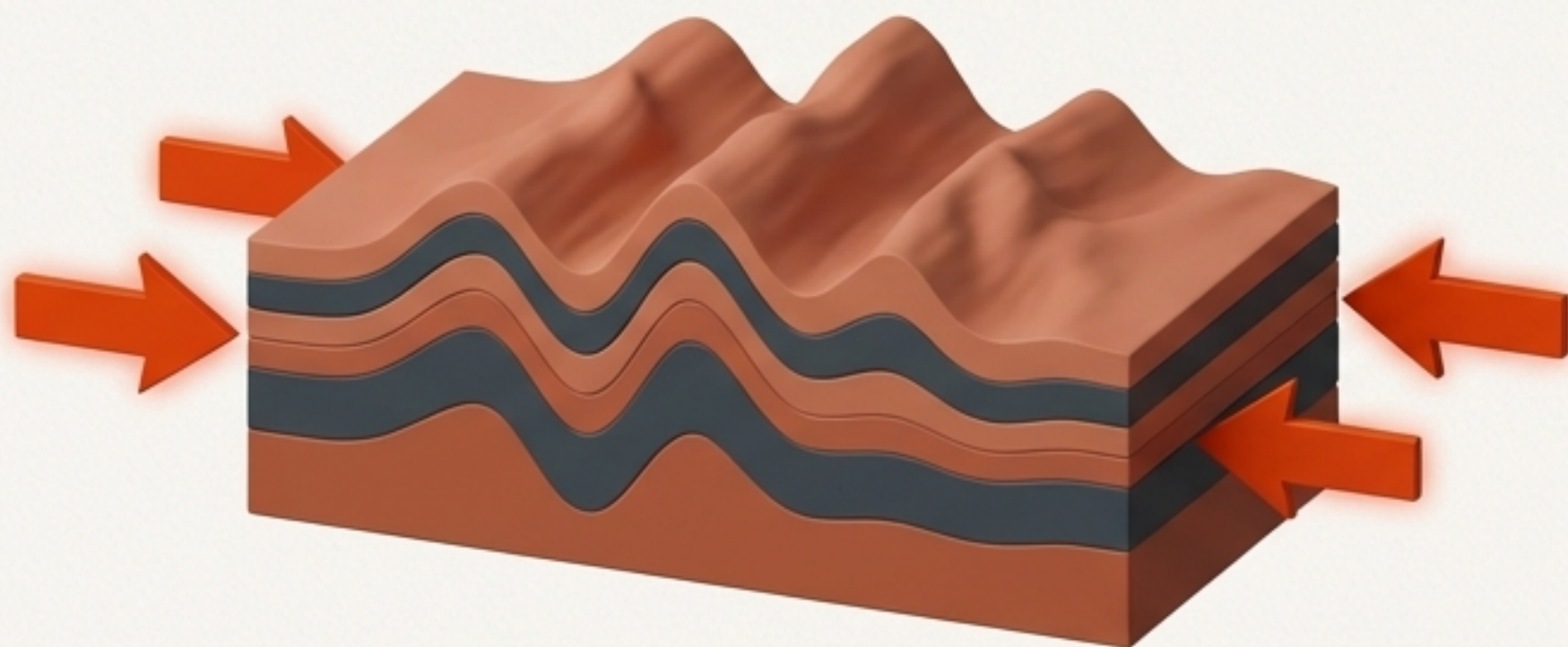
Približovanie: Dve dosky sa zrážajú. Jedna sa podsúva pod druhú, alebo sa tlačia proti sebe a dvíhajú *pásmové pohoria*.
Príklad: Himaláje.

Posun: Dve dosky sa posúvajú vedľa seba. Vzniká obrovské *trenie a zlomy*.
Príklad: zlom San Andreas.

Stavitelia sveta: Hory z tlaku

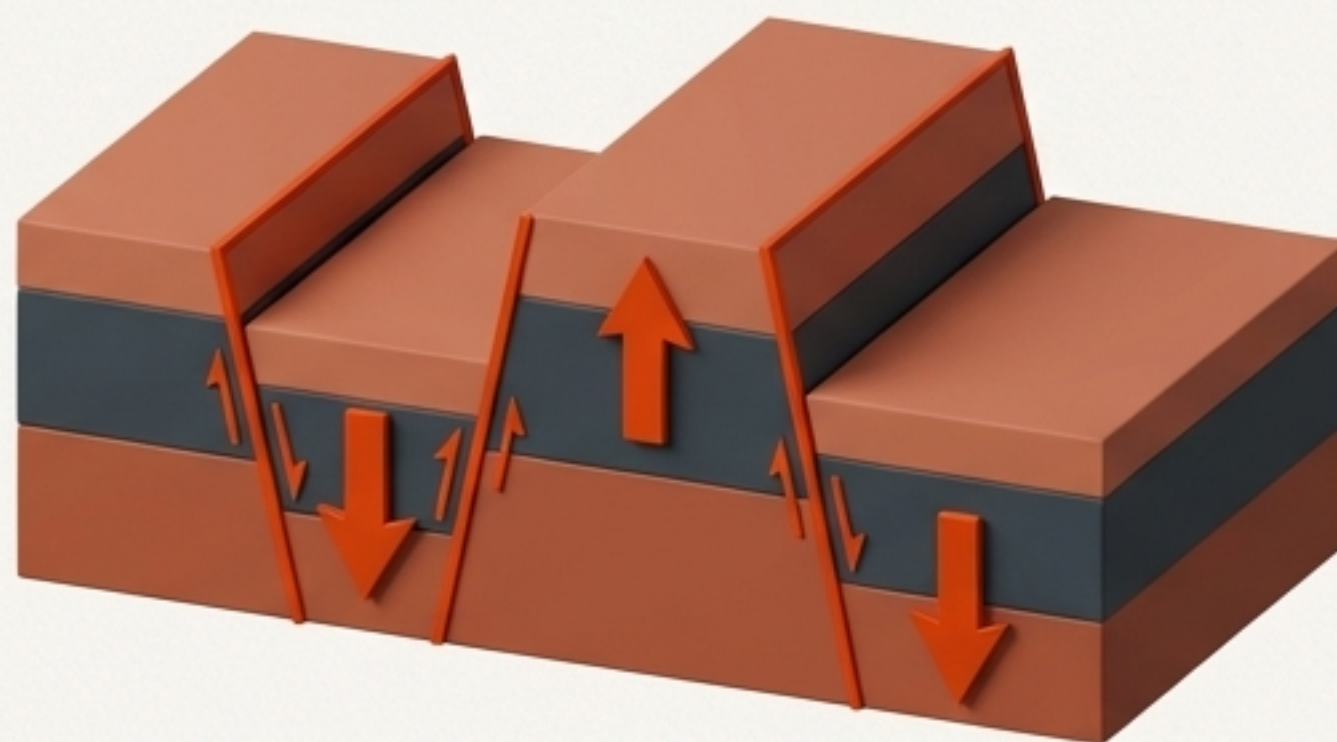
*Vrásové pohoria

Bočný tlak zvlí zemsú kôru.

Alpy, Karpaty, Himaláje

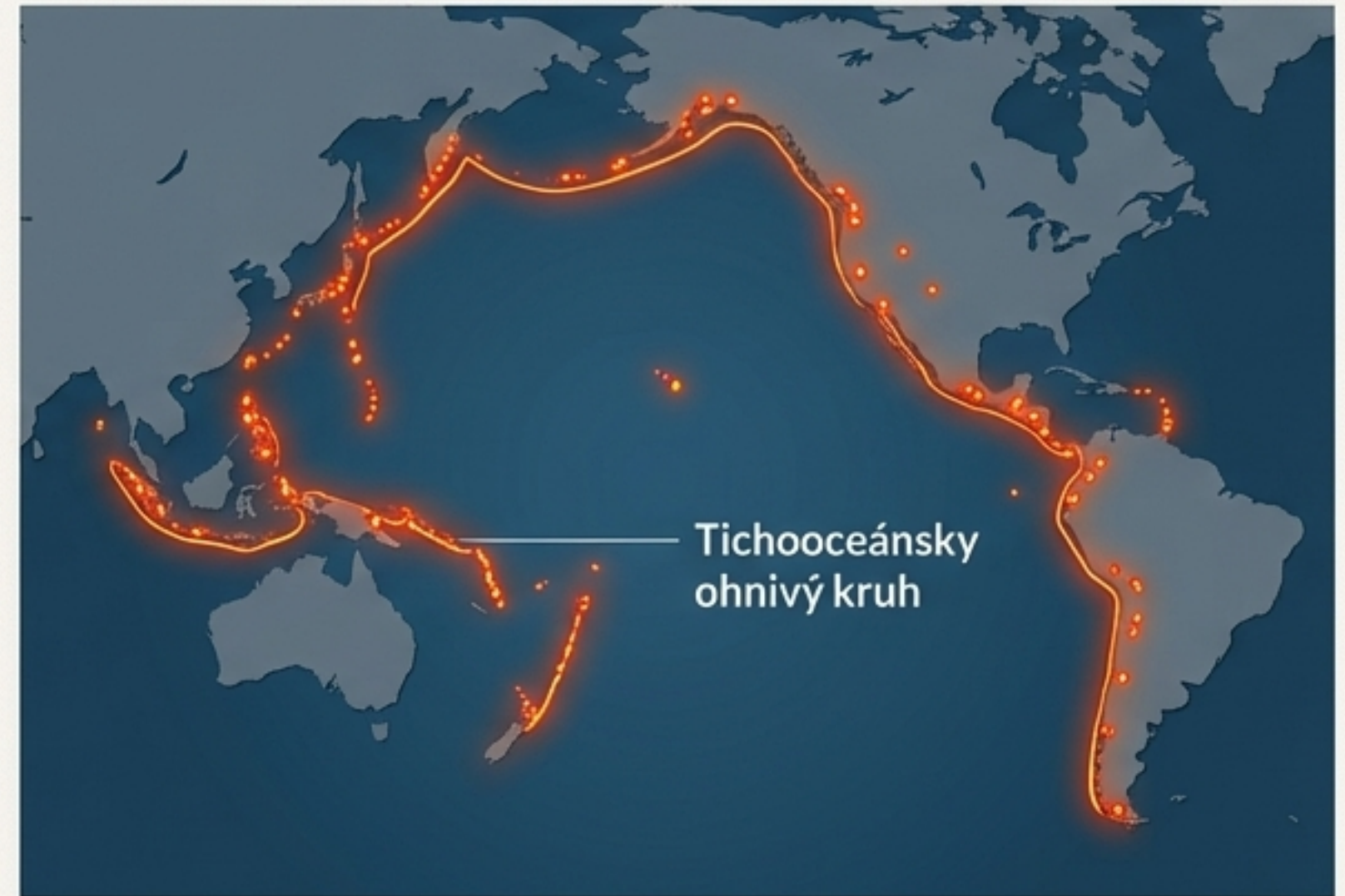
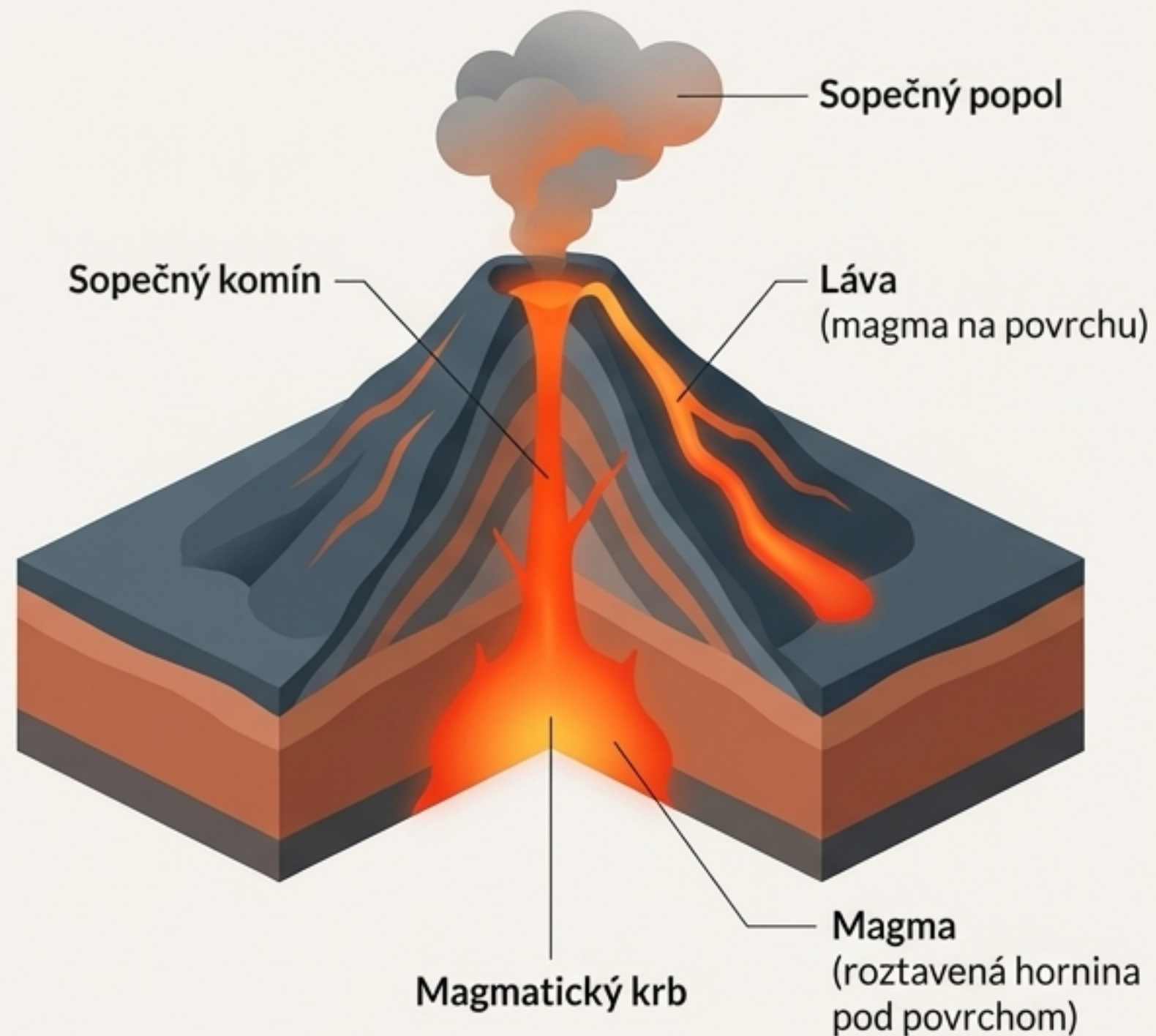
*Kryhové pohoria

Zdvih a pokles krých pozdĺž zlomov.

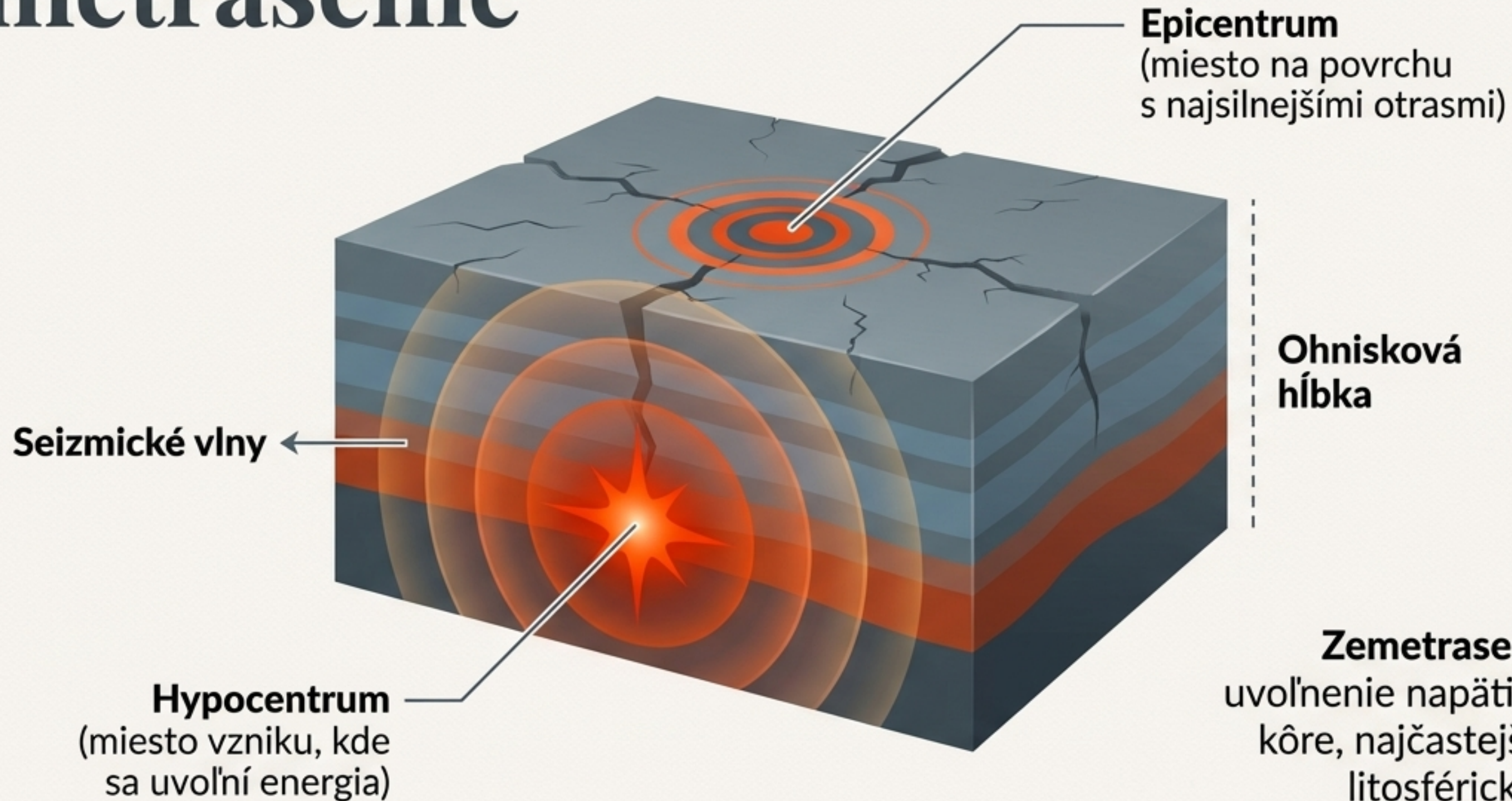
Východoafrická priekopová prepadlina

Stavitelia sveta: Hory z ohňa

Na miestach, kde sa roztavená **magma** dostane na povrch, vznikajú **sopky**. Najviac aktívnych sopiek na svete sa nachádza v oblasti zvanej **Tichooceánsky ohnivý kruh**.

Nezastavitelná sila: Zemetrasenie

Zemetrasenie je náhle uvoľnenie napätia v zemskej kôre, najčastejšie na styku litosférických dosiek.

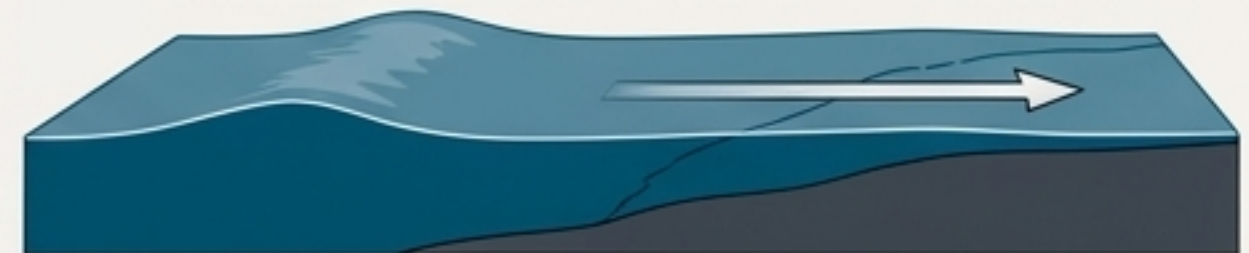
Keď sa Zem trasie: Následky

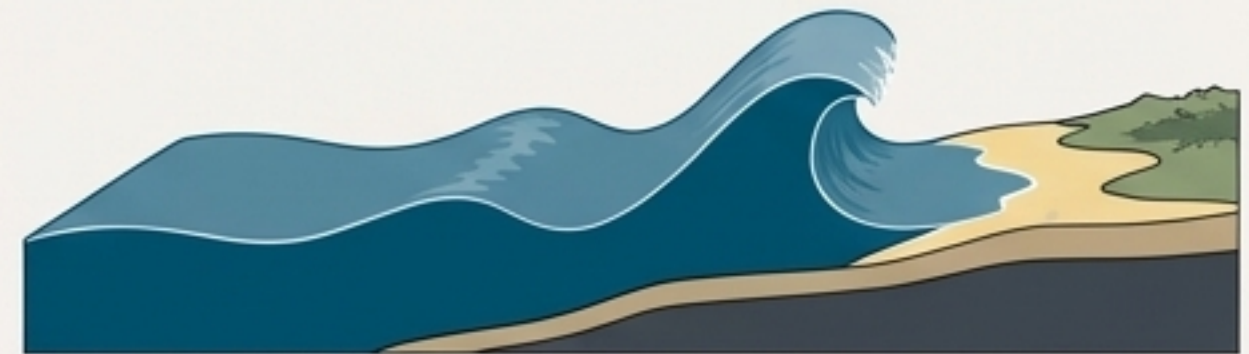
Otrasy poškodzujú budovy, cesty a siete, a môžu spôsobiť požiare.

1. Podmorské zemetrasenie zdvihne morskú hladinu.

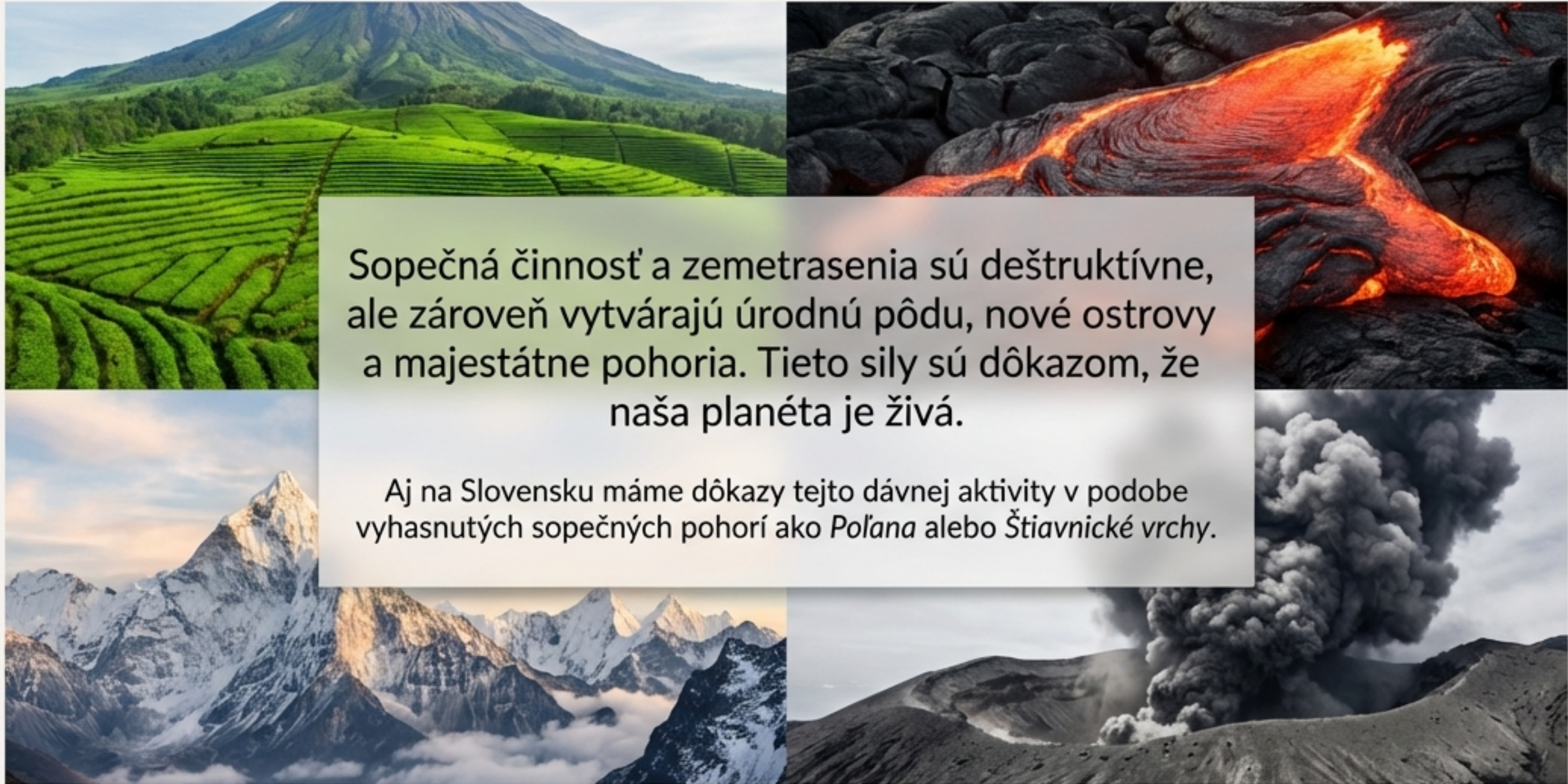
2. Vlna sa šíri oceánom obrovskou rýchlosťou.

3. Pri pobreží jej výška dramaticky narastá.

Cunami: Obrovské vlny vyvolané zemetrasením na dne oceánu.

Sila, ktorá tvorí aj ničí

Sopečná činnosť a zemetrasenia sú deštruktívne, ale zároveň vytvárajú úrodnú pôdu, nové ostrovy a majestátne pohoria. Tieto sily sú dôkazom, že naša planéta je živá.

Aj na Slovensku máme dôkazy tejto dávnej aktivity v podobe vyhasnutých sopečných pohorí ako *Polana* alebo *Štiavnické vrchy*.